

TĀHEKE

NR. 6
1973

Vaht

Ma tahtis küpsetada kooki. Suurt kohevat kooki. Läksin emale appi munävahtu kloppima.

Vaht muudkui kasvas. Eialgu oli teda kirmeke kausipõhjas.

Siis ronis kaussi mööda üles nagu kass. Siis kerkis kausi kohale nagu lume-pilv. Ja siis hakkas see pilv üle kausiääre alla valguma.

Vaht valgus rohelise vahariidega lauale ja laualt kolme jalaga taburetile. Vaht voolas pruunile põrandale ja pruunilt põrandalt esikusse. Vaht puges esiku-ukse vahelt välja ning jooksis mööda trepiastmeid alla nagu vahuvaip. Üuest vonkles vahujõgi aeda ploompipuude vahele, sealt toa taha metsa, jõudes lõpuks otsaga merre välja.

Lapsed, kes mererannas mängisid, korjasid peotäite viisi valget vahtu. Iseenesest mõista tegid nad sellest vahuliivakoogikesi. Laste emad aga, kes seal nägusid kreemitasid ja õhuvanne võtsid, imestasid, et küll täna on rannas palju merevahtu.

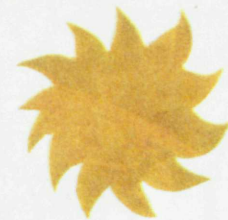
Need emad seal ei teadnudki, et see oli seesama vaht, mis üle kausiääre ajas. Need emad seal ei osanud üldse mitte arvata, et seda vahtu sai nii väga palju, et ta pidigi merre voolama, kuhu mujale.

Ükski ema ei osanud seda arvata, naljakas küll.

Ristpart ja punapart

JAAN RANNAP

Väikeses vaikes lahesopis, jää poolt kokku kantud kivikangrus oli ristpartide pesa. Kui ristparti-isa ühel päeval kõrkjatuttide vahel toitu otsis, ujus abajasse punapart.

Nii uhket lindu ei olnud ristpart varem näinud. Punapardil oli pikk tulevärvi kael ja kollane kerajas keha. Oma luisknokalist pead ei pistnud ta hefkeksi tiiva alla, nagu partidel muidu kombeks, vaid hoidis uljalt püsti.

Ristpart kohendas ruttu tiibu, kõverdas kaela kauniks kaareks ja sõudis võõrale vastu.

«Kui ilus te olete!» hüüatas ta ning tegi külalise ümber tiiru. «Misugune särav sulestik!»

Punapardi pea kerkis veelgi kõrgemale.

«Seda on mulle varemgi öeldud,» noogutas ta. Ja plagistas rahulevalt nokka.

Nüüd oldi siis tuttavad. Merelt jooksid randa väikesed lained.

Punapart laskis neil end kiigutada, ja õnnelik ristpart öötsus koos temaga.

«Siin te siis peesitate!» heitis punapart hindava pilgu kivikangrule.

«Siin me ... hm ... siin ma siis pesitsen,» kinnitas ristpart.

«Vist üksildane paik!»

«Tõesti üksildane,» ohkas ristpart.

«Küllap vähe vaheldust!»

«Väga vähe, väga vähe,» nõustus ristpart ning tundis, kuidas tal endast kahju hakkab.

«Aga mina peesitan supelrannas,» ütles punapart. «Kas teate, ma äratan seal suurt tähelepanu.»

Ristpart selles ei kahelnud. Ta tundis äkki samuti soovi tähelepanu äratada. Jalgu hoogsalt püsti lüües sooritas ta oma kõige kaunima sukeldumise.

«Kelle kõigiga ma seal tuttav olen,» rääkis punapart edasi. «Eile, näiteks, ujusin koos krokodillidega. Ja kas te usute, et kui ma siis kaldale tahtsin tulla, läks minu pärast lausa võitluseks.»

Ristpart uskus. Ja tundis äkki ka soovi punapardi pärast võidelda. Ta teadis ainult ühte viisi, kuidas seda teha. Endisest veelgi hoogsamalt jalgu püsti lüües hakkas ta oma sukeldumiskunsti näitama.

Sukeldumisõhinas ta ei märganudki, kuidas kaks poissi rannaäärt pidi lähemale tulid ja punapardi juurde jooksid.

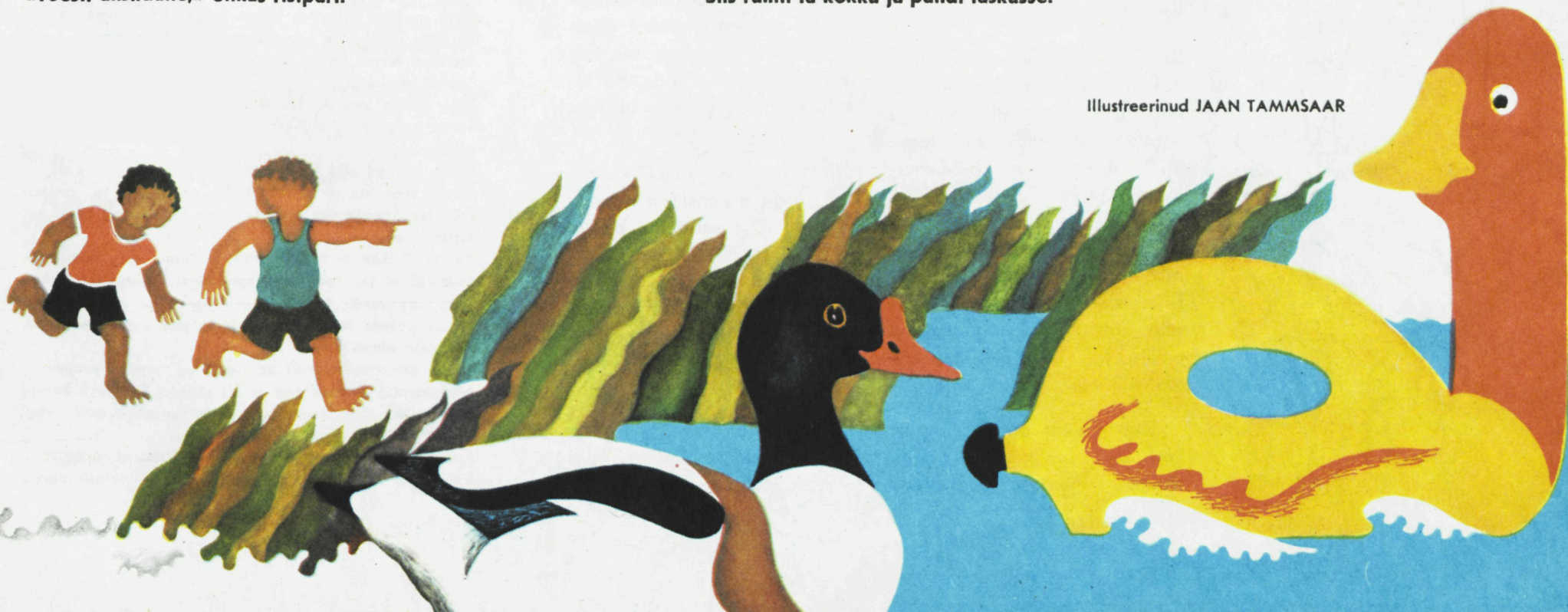
«Näe, meie Piilu!» hüüdsid nad. «Vaata, kuhu ujunud!»

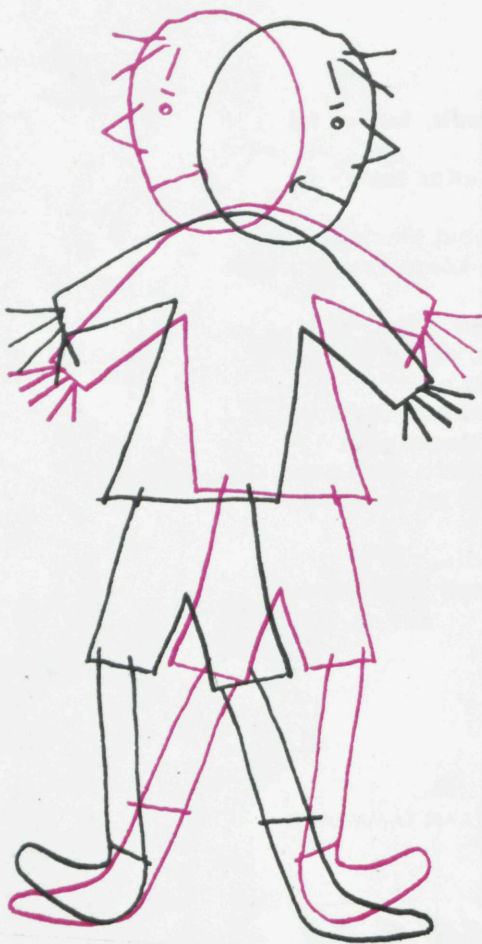
Kui ristpart pea vee alt välja tõi, olid poiste sõrmed juba punapardi musta päänupu küljes.

«Sosss!» tegi punapart.

Siis rulliti ta kokku ja pandi taskusse.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

Kane
otsaga
Ants

O ktoobrilastel oli joonistusvõistlus. Kui pildid valmis said, pandi need üheskoos klassi seinale üles. Igaüks võis pilte vaadata. Ja pidigi vaatama. Võistlejatel tuli ise otsustada, kelle tööd on kõige kenamad.

Vaadati ja arutati.

Ants seisatas Reinu tehtud pildi ees. Heitis pilgu kahele poole. Kas Reinu pole näha? Ei ole jah! Ja Ants ütles:

«See on kole pilt! Näe, misugune tädi! Suu kõrvuni. Põsed hirmus punased. Juuksed harevill!»

Kui pildid olid vaadatud, hakkas tähekesejuhht Janno küsima, missugune pilt kellelegi meeldis. Üks kiitis ühte, teine teist. Janno pani kõik arvamised taskuraamatusse kirja. Kes seda meeles jõuab pida, mitu kiitust ükski pilt teenib.

Ütlemissjärg jõudis Antsu kätte. Ants heitis pilgu kahele poole. Kas Rein on juba kohal? Oli küll! Ja Ants ütles:

«Kõige ilusam on Reinu pilt! Tädi seal pildi peal on nii rõõmus. Naerab, suu pärani.

Põsed on ka ilusad punased. Juuksed jälle kenasti kohevill!»

Janno kuulas ja pomises midagi omaette. Aga taskuraamatusse Reinu nime taha tõmbas ühe kiitusekriipsu. Ainsaks kriipsuks see sinna jäigi. Reinu pilt ei olnud tegelikult suurem asi.

Piltide hindamine sai läbi. Janno lõi taskuraamatu kinni ja kutsus Antsu kõrvale. Kui Janno end rääkima seadis, tuli Rein ja ütles Antsule:

«Sina oled üks va kahe otsaga Ants! Vanaema vahel ütleb mõne kohta niimoodi. Ma enne ei saanud aru, mida see tähendab. Aitäh, et selgeks tegid!»

Nende sõnade peale keeras Rein ringi ja kõndis minema.

«Küll on ikka paha, kui klassis on pugejaid! Muudkui räägivad ette. Katsu siis veel Reinule hea sõber olla!» ohkas Ants endamisi. Ta, vaene mees, ei teadnudki, et Rein oli esiteks pingi all oma kustummi otsinud.

Ka Janno kõndis minema. Rein oli kõik juba ära öelnud.

HEDI, JORMA,

[Algus «Tähekeses» nr. 5.]

Kassi kooki ema alustassi peale ei pannud, keeras lihtsalt rulli ja andis Hedi kätte.

«Kas on liiga tuline!» küsis ta.

Pannkook oli tuline küll, aga Hedi ei mallanud oodata, kuni see jahtub, sellepärast ütles:

«Ei ole liiga tuline, ainult natuke on tuline.»

«Muri väikesteks tükkideks, siis jahtub rutem,» õpetas ema. «Kass ei taha tulist.»

Hedi ruttas õue, kus kass teda trepi kõrval ootas, rebis koogi küljest tükkikese ja viskas murule.

Kass krahmast koogitüki suhu, kuid sülitas kohe välja, pätsas ühe käpaga, teise käpaga, turtsus, proovis siis ühe suupoolega närida, kusjuures vasak vunts foredasti üles kiskus, teise suupoolega — nüüd kiskus parempoolne vunts üles. Viimaks söi pala nurinal ära ja küsis kohe uut.

Hedi meelest oli väga lõbus, kuidas kass oma vuntsi kergitas, turtsus ja koogitüki käppadega pätsis. Ta ei murinud tervet kooki korraka murule, vaid viskas tükkhaaval kassi ette.

«Ma näitan Jormale ka, kuidas kass kooki sööb,» mõtles ta, kergitas vaheldumisi oma suunurki ja nilpsas keeleotsaga huuli.

Jorma põlved olid kükitamisest juba valusaks jäänud.

«Kuhu Hedi ometi nii kauaks jääb!» mõtles ta. «Sedasi jahtuvad koogid ära ja pole enam pooltki nii head kui tulisest peast.»

Kui Hedi ikka ei tulnud, otsustas Jorma oma koogi ära süüa. Kook oli veel parasjagu tuline, parasjagu krõbe pealt, parasjagu pehme seest, parasjagu magus, ainult suurus polnud tal paras. Oleks ta poole suurem olnud, siis oleks olnud paras.

Jorma tunnistas allesjäänud kooki ja adus korraka, et oli juhtunud suur eksitus: ta oli söönud ära Hedi koogi; see, mis alles oli, oli tema oma. Jorma tundis oma koogi ära näpuotsasuurusest pojast ülaseras.

Kuidas võis niisugune suur eksitus juhtuda, et Jorma Hedi kooki ära söi? Küllap oli Hedi alustassi valesti Jorma

PANNKOOGID JA HOBUNE

kätte andnud, nii et tema kook jäi Jorma poole ja Jorma kook maja poole, teisiti ei saanud see olla.

«Aga riielda saan ikkagi mina,» teadis Jorma ette.

See oli kurb väljavaade. Lohutuseks võttis Jorma ja sõi oma koogi ka ära. Parajasti siis, kui ta nüüd teist korda sõrmi limpsis, tuli Hedi.

«Jorma, ma näitan sulle, kuidas kass kooki sööb!» hüüdis ta juba eemalt. Ligi jõudes aga märkas, et helesinine alustass on tühi, et selle peal ei ole ühtki pruuni kooki, ja küsis kohkunult:

«Kus koogid on!»

Jorma seletas talle ära, missugune rumal eksitus oli kookidega juhtunud. Nagu ta ette kartis, hakkas Hedi alumine huul juba jutu alguses värisema, ja kui Jorma lõpetas, nuuksus öde päris kuuldavalt. Vähe sellest, ta tõusis ja Jorma keelitamisest hoolimata läks ära.

«Nüüd ta läheb tuppa, jääb ukse kõrvale seisma ja nuuksub seal vaikselt seni, kuni ema küsib, mis tal viga on. Siis kurdab ta emale, et Jorma on paha poiss, sõi tema koogi ära,» ennustas Jorma.

Ja jälle läks Jorma ennustus täpisealt täide. Just siis, kui ta öele tuppa järele jõudis, ütles too need rasked sõnad: «Jorma on paha poiss, sõi minu koogi ära.»

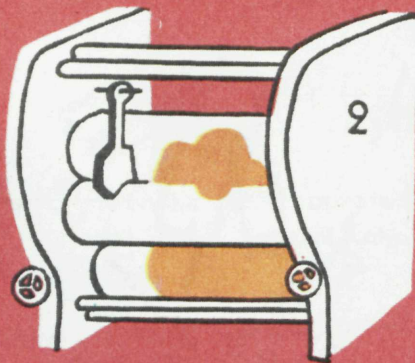
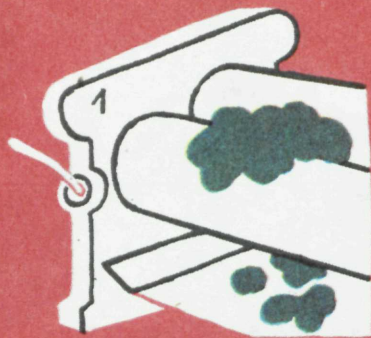
«Ei ole mina paha poiss!» hüüdis Jorma. Ta oli valmis emale ära seletama, kuidas asi tegelikult juhtus, aga siis ta nägi: ema nägu langes kinni.

Kui ema nägu kinni langeb, ei ole lapsel enam mõtet midagi seletada.

[Järgneb.]

Illustreerinud ENE PIKK

Sa ujud meres nagu kala. Aga siis tõused püsti ja laine seest pistab pea välja sind kandnud konn. «Uht!» väristab õlgu kaldal istuv vanaema. «Missugune merekoletis!» Sa naerad: «Ei ole sugugi hirmus, ta on kummist ja õhku täis puhutud!» Kaldavees sulistavad poisid-tüdrukud merelillede ja meritähtedega, hulbivad merihobude, konnade, meduuside, pärn- ja täppkaladega. Seal istub poiss kummipaadis ja laseb end lainetel õõtsutada. Sellel tüdrukul aga on ümber ujumisvöö, ta saab koeramoodi ujumise varsti selgeks. Üks poiss hoiab hiiglasöralisel vähil lakast kinni ning summib jalgadega nii et vesi tuiskab.

Toredad ujumislud! Aga kuidas neid tehakse!

... Vabrikusse «Tegur» tuakse kautšuk ehk toorkummi suurte raskete pallidena. Kui mõni asi tehtaks toorkummi, siis kiskus see kõveraks ja kõöksu. Kautšuk on ju jonnakas aine. Värvu ta ka peale ei võta. Seepärast lõigatakse toorkummi ketassaga tükkideks ja tükkid heidetakse pöörlevate valtside vahele [1]. Toorkummi pliiksib ja plaksib ning mitu korda valtside vahelt läbi käies kaotab jonnakuse — ta muutub siidpehmeks. Valtsija võtab suure paberkoti, milles on retsepti järgi kaalutud täiteained: kriidi-, saue- ja värvipulber ning väävel. Kõik see segatakse kautšukiga. Kui sa segu näeksid, oleksid peetunud: see ei sarnane sugugi kummiga, on hoopis rabe. Kuid kalander ootab [2]. Siin käib segu nelia rulli vahelt läbi ja, näe, mööda linti liigub üles hoone teisele korrusele juba paberõhuke

KAAGU JA TOTU

AINO TIGANE

Oli ju ka lasteaias tore: ilmatu muruplats hullamiseks, janu puhul, palun, piim alati võtta. Tudimine majakeses, mille aknast ise näed, kas on aeg tõusta, ei tarvitse valvekuke signaali oodata.

Ometi ei andnud too majake võrreldagi suure eluhoonega, kuhu noored äsja üle kolisid. Siin hüppa koguni toas palju jaksad, pead vastu lage ei löö. Magamisasemed mitte põrandal, vaid kõrgel-kõrgel pikkadel pulkadel: katsugu sihukestel mõni tifa peal püsida. Ja siis täisealised, kellega nüüd kokku satuti. Kleidid siidsed lumivalged, kübarad punased sakilised, patseerivad nad vaikselt ringi, kergitades

moekalt jalgu. Taoti peatuvad, teine jalg õhus, varbad kenasti kookus, ning kökutavad: kök... kök... kök...

Kui noored samasugust ühel jalal seismist ja kombekat kökutamist proovisid, kostis vali hüüd:

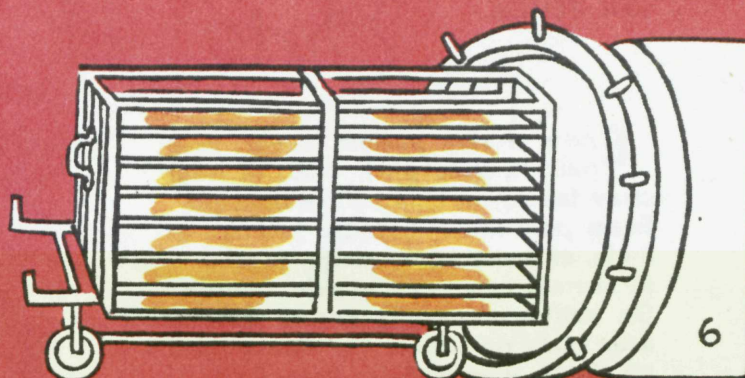
«Mina! Mina! Mina!»

«Kes julgeb sellises kohas nii kõva häält tõsta!» vahetasid noored pilke. Täiskasvanute seast seletas tasane Totu:

«Kes muu ikka häält tõstab kui Kaagu. Tema kord on ametisse asuda.»

Oo, ametisse minek! See huvitas noori eriti. Nad tõttasid Totu seltsis Kaagut vaatama. Kaagul olid kübar ja kleit küll täpselt nagu kõigil, kuid kae-

kummikangas. Lindi lõpus tükeldatakse kangas raamile [3], ikka 50 lehte üksteise peale. Kummilehed tuuakse ruumi, kus neid ootab lõikaja [4], käes plekist kilpkonnašabloon, teine käsi noapidemel. See ei ole harilik nuga, vaid elektri jõul üles-alla käiv kitsa teraga seadeldis. Lõigatakse valmis 50 konna, 50 meduusi, 50 täppkaia... Samas ruumis istuvad laudade juures naised, kes võtavad kilpkonnapooled ja asetavad need laua küljes oleva väikese rulli alla [5]. Rull pressib kilpkonnapooled kokku, terav rulliserv lõikab kummiääred tasaseks. Naiste väledad käed laovad kilpkonnad riulitele, neid mahub sinna tükki 200. Ja kuna riulitel on rattad all, sõidutatakse nad otse kuumutus- ehk vulkaniseerimiskattlasse [6]. Katla uks suletakse ja kuum õhk lastakse sisse. Ohoo,

140 kraadi kuumust! Katlas muutub kautšuk tõeliseks kummiks. Laste täispuhutavad ujukid ongi valmis.

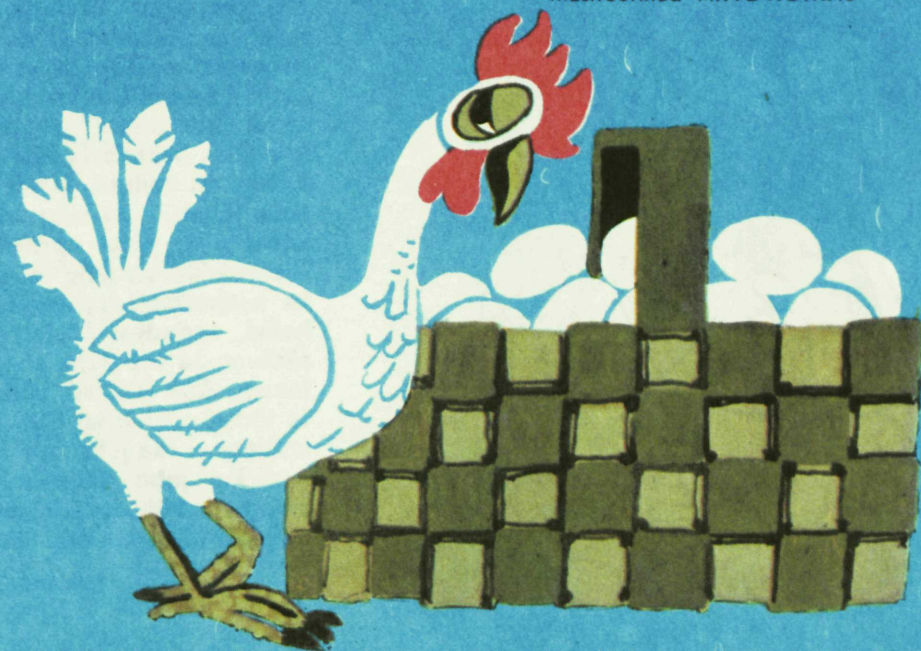
Oot-oot, kuhu jääb värv! Värvimisruumis sisisevad värvipüstolid [7]. Kõik ujumislelud on kaetud plekkšabloonidega, ainult sinna, kuhu värvilaik peab tulema, on plekisse tehtud lõige. Suruõhk paiskab sinna värvi, iga värvi jaoks on eri šabloon ja värvipüstol. Noh, ja pärast kuivamist võivadki ujumislelud laste kätte minna.

ANTS ROOSNAALLIK

Illustreerinud VIRVE KOTKAS

la ümber mitu täiesti haruldast kirjut sulge. Lähemal viibijad hoidsid tast aukartlikult kõrvale. Kui Totu kogemata teele ette jäi, virutas Kaagu talle vopsu: «Eest ära!» Ja astus eraldi kambrikesse, kus teda keegi segada ei saanud. Laskus pehmele sohvale. Silmad põnevusest pärani, piilusid noored tähtsat tegelast uksepraost. Too istus-istus, ajas end uhkelt püsti — ja sohval lebas midagi ümarat. Enne kui piilujad selgusele jõudsid, mis asi see on, teatas Kaagu üle kogu maja: «Muna valmis! Muna!» Siis lisas veel õige valjusti: «Uks! Uks! Uks lahti, inimesed!»

Mõelda, inimesi käsutab... Nood ilmusid, ja tervelt kolmekesi, avasid ukse. Ka sellest oli vähe: seadsid foto-aparaadi hakkama. «Ah! Ah! Võtavad Kaagut üles!» ahhetasid noored. Inimesed aga — mida nemad!! Ütlesid Kaagule: «Iga muna pärast sul hirmus kisa,» ning pöörasid aparadi hoopis Totu poole. Tema, tasane-vagune, märkas ainult kübara pisut kaunimalt viltu langetada, kui oligi pildil — plöks! «Totukese foto paneme ajalehte. Tema käes on meie leghornide rekord — 287 muna aastas.»

Öde

KAS SINA KA OSKAD!

Enam ei sära päikest taevas. Pole päikest, pole pilvi; näib, et isegi sinav taevas on küla kohalt kadunud. Enam pole linde aedades laulmas. Ei linde, ei linnupesi, ei marju, ei lehti. Ei naerata enam naabermaja, kui teda üle tara vaadelda. Ka temast paremal asuv maja on tõsine, ja vasakpoolne on tõsine, ning üleüldse kogu ümbruskonna majad on tõsised.

Sulg ei lähe sulle otsa. Sullepea ei lähe pinalisse, pinal omakorda ei lähe kuidagi oma kohale portfelli ja portfelli jälle ei lähe kuidagi laua alla. Kõik on upepalli. Aga kui vaesel Bobotšelil on lõpuks kogu lootus kadunud, laskub pehme käsi tema õlale ja tütarlapsehääil küsib tasa-tasa:

«Mille üle te seal nagelete!»
«Kellega!»
«Ma ei tea, aga sa ometi nagelesid kellegagi!»
«Mille järgi sa seda arvad!»
«Sinu ninaotsast on näha.»

See igavene äraandja!
Bobotšel ohkab sügavalt, ning võib-olla seepärast, et juba oli märgatud tema mornitsemist, aga võib-olla ka seepärast, et öde oli tasakesi, peaaegu sosinal pärinud, ta hakkab jutustama.

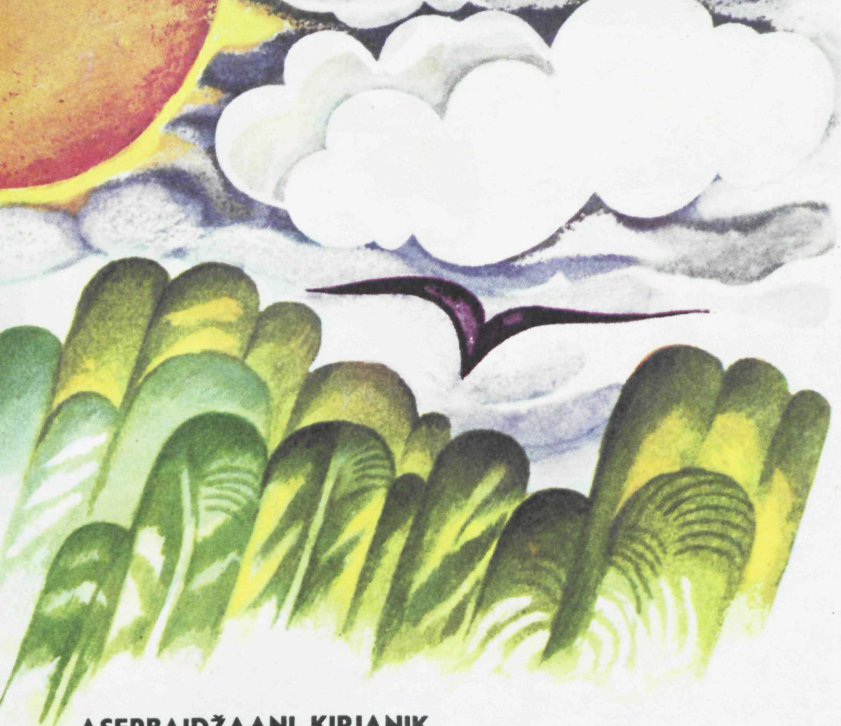
Ja oh seda õnne!
Rääkides hakkab ta aru saama, et kõik polegi nii hullusti, ja enne kui ta lõpetada jõuab, on sulg korrapealt omal kohal ning pinal portfellis.

Ületeemaja on jälle lõbus, lõbusad on ka naabermajad; aiad on uuesti omal kohal, aedadest kostab jälle lindude sädinat. Ja üle küla kõrgub sini-sinine taevas, kus paistab päike nagu enne. Ja üldse on ilm nii ilus, nii sädelev, et kuidagi ei saa jätta õue minemata.

Aga kui juba väljas oled, algab uus mäng, ja kõik, mis juhtus enne, on meelest läinud. Kõik, tänu õele.

Tõlkinud ELLEN ORGMETS

ASERBAIDŽAANI KIRJANIK
HANŌMANA ALIBÄJLI

Ena unistus

PILVESILM ON SININE,
VAATAB VÄIKEST INIMEST,
KAS ELHAANIST LENDUR SAAB.
KASVA RUTTU SA, MU HAAB,
KASVA RUTTU, MINU PAPPAL,
NÄITA, ET SA OLED VAPPER.
PILVEMÄGEDESSE LENDA,
MÖÖDA TAEVAST RINGI RÄNDA.
LAS SIIS RÕŌMUSTAB ME KÜLA,
KUI SA JULGELT LENDAD ÜLAL.

Illustreerinud IIVI SAMPU

Kaks mandlipuud

MANDLIPUUD KASVAVAD
KAHEKESI:
MÕRU KUI SINEP
JA MAGUS KUI MESI.

MÕRU ON ALATI
MORN JA TUMM,
MAGUSA ÜMBER ON
LASTESUMM.

MÕRU KARDAB,
ET KAOTAB MANDLI,
MAGUS LAHKESTI
JAOTAB ANDI.

LASTEL, KEL MAGUSAD
SÕNAD ON SUUS,
SÕPRU NII PALJU
KUI MAGUSAL PUUL.

Tõlkinud HELJO MÄND

KAS SINA KA OSKAD!

Kissa makaronid

EINO TALI

Selles loos on ainult kaks tegelast: nelja-aastane Tõnu ja kümneaastane Miia. Isa, vanaisa ja vanaema oleksid ka tegelased, kuid nemad ei ole töölt koju jõudnud. Aga ema! Ema läks pesumajja. Enne minekut ta veel manitses: «Olge siis head lapsed!» Noh, ja makaronide keetmise jättis ema Miia hooleks.

Miia oli nüüd köögis nagu päris perenaine. Kraanist laskis vett potti. Vette siputas näpuotsaga soola. Poti tõstis gaasipliidi tulele. Siis võttis ta kapist makaronikarbi ja pani lauale. Toast tatsas kööki Tõnu. Nii kui ta makaronikarpi nägi, kahmas selle sülle ja lippas tuppa tagasi. «Kuhu sa makaronid viid!» hüüdis Miia ja jooksis Tõnule järele. Kuid poiss oli karbi juba oma mänguasjakappi peitnud. Ta seisis seljaga vastu kapiust, ajas käed-jalad laiali ja hüüdis: «Ei tohi võtta! Ei tohi!»

«Anna kohe siia!» kärkis Miia ja ähvardas: «Muidu tutistan!» Tõnu ajas silmad ümmarguseks nagu viiekopikased rahad ja ütles etteheitvalt: «Ema käskis meil head lapsed olla!»

«Miks sina siis paha oled ja makaronid ära võtsid!»

«Ega mina võtnud. Kissa võttis. Nüüd on need Kissa makaronid.»

«Missugune Kissa!» imestas Miia.

«Londiste-raamatu Kissa,» teatas Tõnu tähtsalt ja näitas näpuga

laual lehavale punasekaanelisele raamatule, millel oli peal elevant ja kiri: «Londiste, õige nimega Vant.» «Sa ise lugesid mulle. See Kissa on ju kõigiks vempudeks valmis.»

«Või vempudeks!» sõnas Miia, ja järsku tuli talle kaval mõte pähe. Ta tegi hästi lahke näo ja küsis mesimagusa häälega: «Tõnu, mis sa arvad, kas Kissa meile mõned makaronid lubab! Keedaksime need emale. Ema tuleb koju ja tal on köht tühi.» Tõnu mõtles veidike, siis tegi kapiukse lahti ja andiski oma pisikese pihutäie makarone Miia kätte.

«Kas Kissa isale makarone ei anna!» küsis Miia.

«Isale annab ka,» teatas Tõnu ja ulatas pihutäie.

«Aga vanaemale ja vanaisale!»

Tõnu andis veel kaks pihutäit.

«Ehk saan minagi!» küsis Miia surmtõsise näoga.

Tõnu mõtles jälle ivake aega, aga siis andis mõned makaronid ka Miia jaoks.

«Sinu jätab Kissa vist söömata!» arvas Miia.

«Ei jäta! Ei jäta!» kilkas Tõnu ja andis nüüd terve karbi Miia kätte.

Lugu ongi lõppenud. Üksmeelselt mindi kööki. Yesi juba kees. Miia hakkas makarone puruks murdma.

Hiirehernesupp

LEELO TUNGAL

HIRED KEETSID HERNESUPPI,
NINAD KATLA KOHAL UPPIS.
KOKK OLI HARITUD JA HOOLAS,
AINA LISAS SINKI, SOOLA.
KUID NEED HÄBEMATUD HERNED
JONNIPÄRAST SEISID TERVED.
IGA PERENAINE TEAB:
HERNEID EHMATAMA PEAB.
HÄDAGA — ON TÕSI SEE —
TOODI KISS KURMÄU PORTREE.
VAATAS SUPP — JA KARTMA LÕI.
SEKUND HILJEM HIRED SÖID.

Illustreerinud HEINO SAMPU

ARVA
ÄRA!

ELAS KORD , KES ARMASTAS KÜSIMUSI
ESITADA. KUI SEE KOHTAS, KÜSIS TA
IKKA: „MIS OLI ENNE, VÕI ?“ „ÜTLES
MUIDUGI „MA KAHTLEN SELLES,“ ÜTLES
JA SÕI ÄRA. KUI SEE KOHTAS,
KÜSIS TA IKKA: „MIS OLI ENNE, VÕI ?“
„KINNITAS MUIDUGI „MA KAHTLEN SELLES,“
ÜTLES JA SÕI ÄRA. ÜHEL PÄEVAL, KUI
 JALUTAS, TULID TALLE VASTU
JA „HEI, TERE!“ HÜÜDIS „MIKS
NAGU ON SINU ?“ „SAI JUST 1
NAHKA PANDUID,“ ÜTLES „MA KAHTLEN
SELLES,“ ÜTLES „KUID TÕMBAS IKKAGI
VAHELE „HEI, TERE!“ HÜÜDIS „SIIS,
„MIKS SINA OLED NAGU ?“ „MULLE EI OLE
ENAM AMMU ÜHTKI ETTE JUHTUNUD,“
ÜTLES AJAS PALJAKS NING PÄRIS
OMAKORDA: „VÕI KAHTLED SA SELLES?“ „EI KAHTLE,
EI KAHTLE,“ KINNITAS RUTTU, JA
JOOKSIS PEITU.

ARVA
ÄRA!

Edela-Aasias asub Iraan. Seal kiviruumägede, laiade rohtlate ja ääretute kõrbete maal elavad üheskoos paljud rahvad: iraanlased, aserbaidžaanlased, araablased, kurdid... Seal ühes külas elab ka

Leisuri tütar Begum

Tema isa töötas kogu öö: sõtkus tainast, vajutas kardpannidele õhukesti laiu taignaliistakaid ja küpsetas leivad valmis. Varahommikul, kui rusumägede kohal lõi taevas punetama, pani isa tänava äärde majaseinale konksude otsa leivad rippuma. Seejärel läks isa elutuppa, kus vatt-tekkidega kaetud madalal asemel magas tütar.

«Ärka, Begum,» ütles isa. Raskelt ohates heitis ta ise teisele asemele ja jäi otsekohe magama. Isa oli väga väsinud.

Begum pani selga sooja villase kampsuni ja tõmbas endale ümber veel täpiliselt suurräti. Hommikud on üpris külmad, isegi vesi jääb ämbris. Aga keskpäeval on vahel oma nelikümmend kraadi kuumust. Õhk on nii kuiv, et leib muutub kivikõvaks. Seepärast tehaksegi leivad õhukesed, et saaks tükikesi kergemini murda ja kuumas tees rutemini pehmeks leotada. Begum väljus majast. Ta istus müügileiti servale, seinal rippuvate kullakarvaliste leibade alla.

Küla ärkas. Savimajade uksed kolksatasid lahti, kostis jutuhääli ja laste käratsemist. Juba ruttasid valgetes pikk-kuubedes või laiades mustades seelikutes naised leiba ostma. «Ilus hommik, armas lapsuke!» ütlesid nad kombekohase tervituse Begumile ja panid talle pihku vaskraha. Siis võtsid naised konksu otsast leiva, surusid selle kaenla alla ja kiirustasid tagasi. Enne põlluläminekut oli tarvis perele süüa anda.

Päike ulatus üle rusumägede ja eemal lõi kõrbeliiv hallilt helendama. Küla asus jõekese ääres. Siia olid inimesed kaevanud ka tiigi, mis oli alati täis läbipaistvat vett. Jõe- ja tiigivesi niisutas maapinda ning õuedes kasvasid virsiku-, õuna- ja pirnipuud, majade taga kitsastel põllusiiludel nisu ja oder. Külast läks läbi maantee. See algas kaugelt suurest linnast ja lõppes veel kaugemal naftaleiukohtade juures. Mööda maanteed aeti vahel hobusekarju, vahel fammusid seal kaamelid, seljas kaubakotid või kõrbepuude, saksauulide puntrad. Tolmupilvi üles tõstes kihutasid järelkärudega veoautod, koormaks pikad jämedad terastorud. Neid vajab naftatööstus. Üks auto peatus. Juht tuli leiba ostma. Sõbralikult naeratades silmitses ta Begumi ja küsis:

«Väike müüjatar, kui vana sa oled!»

«Kaheteistkümnene,» vastas Begum.

«Mitu tundi sa leivamüügiga ametis oled!»

«Päikesetõusust kuni loojanguni.»

«Ja nii päevast päeva,» vangutas juht pead. «Miks sa koolis ei käi!»

«Siis peaks isa kellegi teise müüjaks võtma ning sellele maksma,» vastas Begum. «Ja meie külas ei olegi kooli.»

Autojuht ei pärinud enam midagi. Ta võttis leiva ja sõitis minema. Ta teadis ju hästi, et tema kodumaal, Iraanis, ei käi paljud lapsed koolis, vaid juba kuue-seitsmeaastaselt peavad tööle hakkama. Nad abistavad vanemaid põldudel või niisutuskraavide kaevamisel, on rikkaste juures kaamelikarjasteks, lähedat vaibakudujate, kaupmeeste või kullasseppade abilisteks. Lapsed teevad oma kümme tundi tööd päevas ja tasu on õige väike. Ja autojuht mõtles: «Begumil on siiski hea, et ta ei tööta võõra juures, vaid on oma leiburist isa poekeses müüja!»

MADIS TAAVI

MATK METSAMAJJA

Kes lastest esimesena saab täringule 1 silma, alustab sõõrilt 1 matka. Kes matkal viskab täringule 6 silma, viskab täringut veel teist korda.

5. Korv ununes koju, jooksed tagasi sõõrile 1.

10. Hakkad lilli korjama, 1 viske jätd vahele.

13. Pildistad linnupesa, 2 viset jätd vahele.

16. Suurelt kivist hüppad alla sõõrile 8.

18. Ronid karu eest puu otsa, sõõrile 39.

20. Ujud üle järve sõõrile 27.

31. Korjad marju, jätd vahele 1 viske.

32. Jooksed liblika järel sõõrile 36.

42. Puhkad pisut, jätd vahele 2 viset.

50. Paksus metsas kardad eksida, tuled tagasi sõõrile 45.

55. Oled jõudnud metsamajja ja maitsed esimesena metsaema küpsetatud sooja saia.

LILLEDEMAAL

Esimesena alustab mängu see, kes viskab täringule 6 silma. Edasiste täringuvisetega liigud lilledeemaal ruudult ruudule edasi. Kui peatud sinisel ruudul 4, lendad koos kollase liblikaga ruudule 10. Nii iga kord koos sinisel ruudul oleva liblika, mesilase, lepatriinu või teoga liigud sellele ruudule, kuhu need lähevad (näit. koos sinisel ruudul 39 oleva mesilasega lendad ruudule 7, koos sinisel ruudul 12 oleva liblikaga lendad ruudule 36, jne.).

Kui jõuad kollasele ruudule 17, jätd ühe täringuviske vahele, sest sul kulub aega putuka uurimiseks. Ka ruudul 26 jätd ühe viske vahele, et jõuaksid lilli korjata.

Kes mängijatest esimesena saab ruudule 40, on võitja. Temale kingivad mängukaaslased suure lillekimbu.

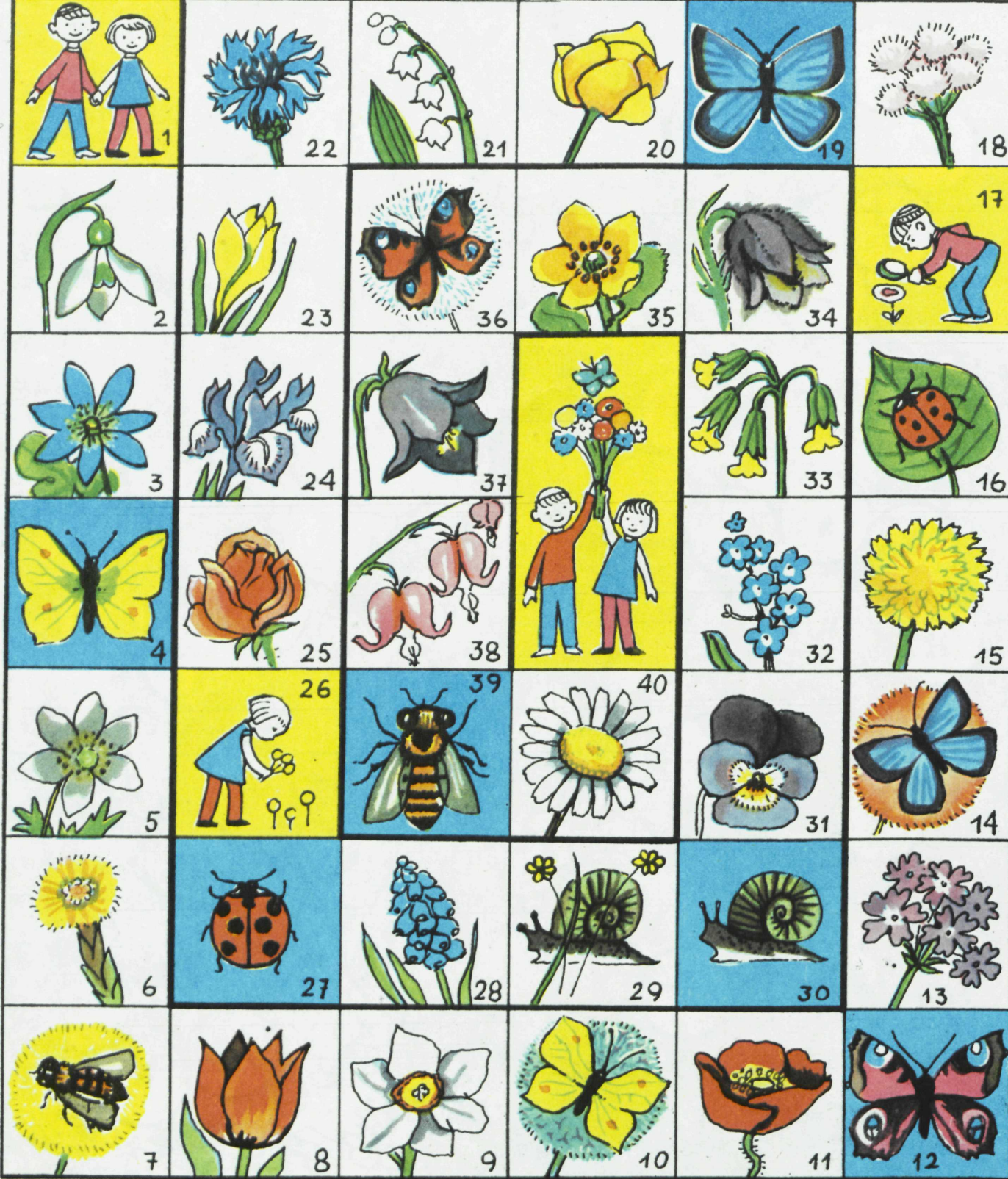
Mängud koostanud ja joonistanud SILVI VÄLJAL

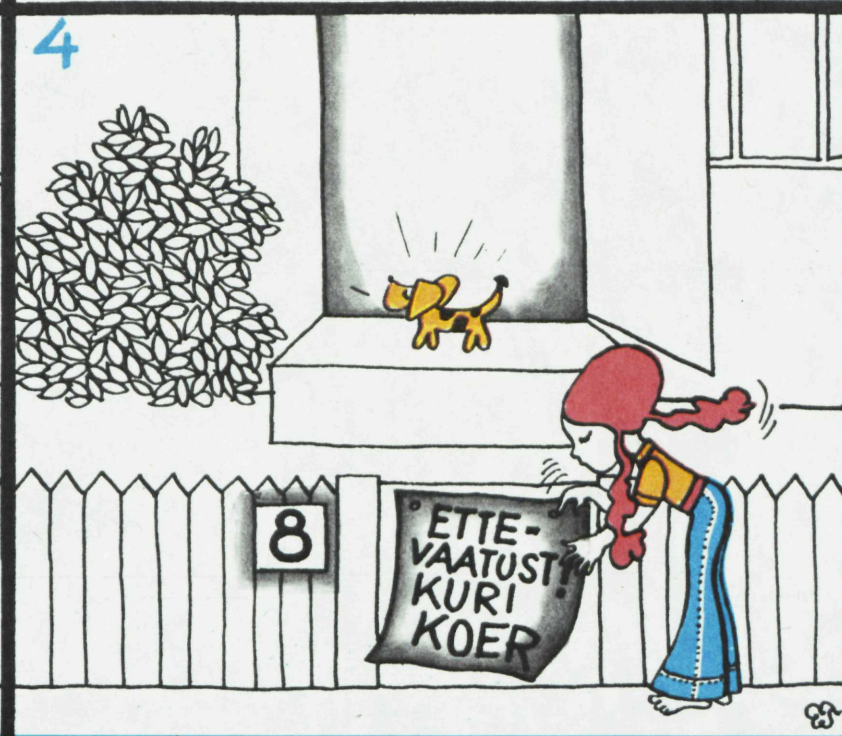
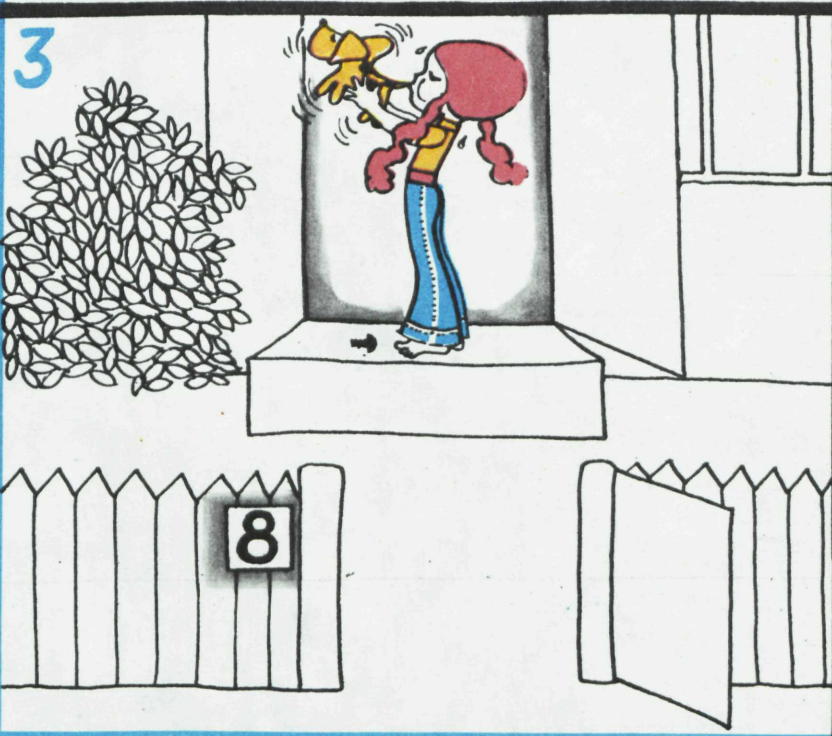
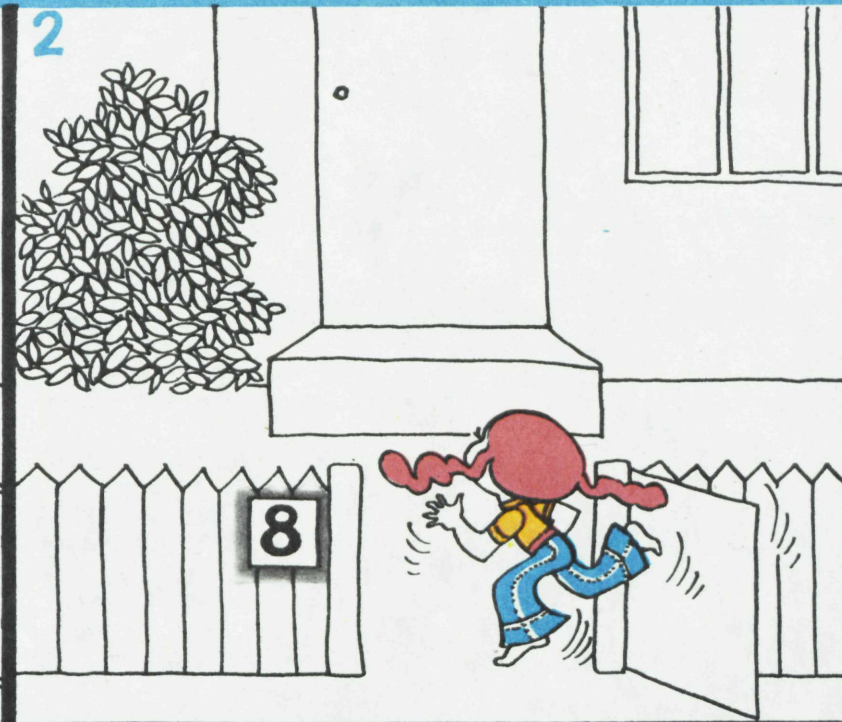
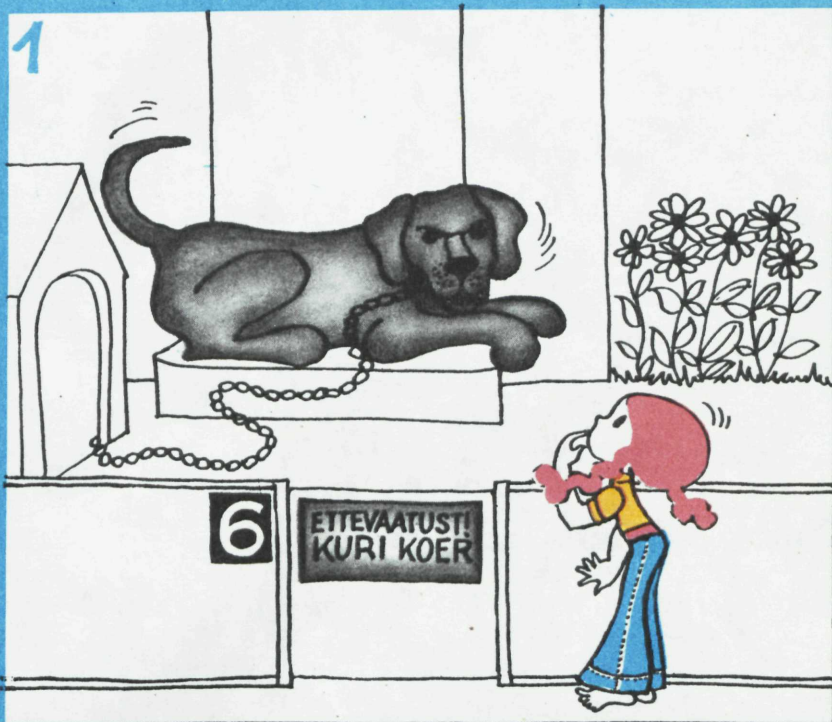

Pilvepirinill

IRA LEMBERI

PILVETITAL KADUS LUTT.
ALGAS TAEVAS ÄGE NUTT.
NUTTIS PILVEPIRIPILL
JA SAI JUUA SINILILL.
NUTTIS NIISKEKS MURUTEKI,
NUTTIS ROHELISEKS HEKI.
TEGI MÄRJAKS KUUSEÄTI,
PESI KASEL PUHTAKS RÄTI.
LANGES PALJU PISARAIK,
PÕÖSAD JOOGILISA SAID.
NUTUOJA LOOKLES MAAS,
HAKKAS HALJENDAMA AAS.
ABI OLI SILMAVEEST.
«AITÄH SELLE ILMA EESTI»
PÄIKE LEIDIS LUTI ÜLES
JA KA NUTUVIHM ON ÜLE.

ELKNO Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 6 — 1973, XIV aastakäik, ilmub üks kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 007, Pärnu mnt. 67 a.
 Telefonid: vastutav sekretär 681-319; kunstiline toimetaja 681-321; koolielu, teadus, tehnika 681-315; kirjandus, kirjad 681-317; vanemkorrektor 681-316; üldtelefon 681-318.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigna, H. Rattiste. Peatoimetaja kt. O. Saar, kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Huri, vanemkorrektor E. Orgmeets.

Laduda antud 20. IV 1973. Trükkida antud 21. V 1973. Trükiarv 68 000. Paber 90×60/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,88. MB-04491. Tellimise nr. 1184. EKP Keskkomitee Kirjastuse Trükikoda, Tallinn 200 007, Pärnu mnt. 67 a.

Esikaanel EDGAR VALTERI
 joonistus «Hüppamas».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин-200 007, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин 200 007, Пярну маantee, 67-а. Цена 15 коп. Зак. 1184. Тираж 68 000.

Ja siis kiitis ta mu eelmist luuletust. See tõstis tuju. Nii et seekord tükis luuletamine kohe iseenesest peale.

KES SU SELTSIS RÕÖMSALT
KLÄHVIB JA LIPUTAB SABA
JA KES SINUGA KUUTI
JA KONTI NURINATA JAGAB,
KES SU KÕRVAL ON VALMIS
MINEMA KAS VÕI MAAILMA ÄÄRDE
JA KES PAHANDADES KOHE

EI LÕÕ SULLE HAMBaid SÄÄRDE,
KES SULLE KURJUSE EEST
KAITSET PAKUB,
KES SU MUSTA NIISKET NINA
HELLALT LAKUB!
AINULT SÕBER SAAB OLLA SEE,
KES NÕNDA TEEB.

Kirjutage mulle ka oma sõpradest luuletus või jutuke. Aga nüüd ma ütlen teile, kes saavad minu seekordsed auhinnad. Nendeks on MERLE AULIK Sauelt, ANU TIIRATS Adaverest, URVE RUTKAM Otepäält, KATRIN MARIPUU Keilast, TIINA KIRST Pärnust, RAINI OJA Toilast, ERIKA SELGAL Tarvast, KAUPU KAARESTE, AIYAR VIIRLIK ja ELLEN ALLIKAS Tallinnast. Head suve teile kõigile!

Grasse

RONGI UKSEL RIPPUDA
JA SÕIDUTEELE KIPPUDA —
SEE ON OHTLIK.
SEDA TEA,
SEDA IKKA MEELES PEAI
KUI POLE SELGE LIIKLUSKEEL,
SIIS HALVASTI VÕIB MINNA SÕIDUTEEL.

MERLE AULIK
Sauelt

SEE, KES LIIKLUSMÄRKE TEAB,
NENDEST VÄGA LUGU PEAB,
SEE EI PEAKS KARTMA MIDAGI.
LOODAN, ET SELLINE SINAGI.
SEE, KES LIIKLUSEST EI HOOLI,
EI VÕI MINNA JULGELT KOOLI.
AGA SINA OLE PAI.
TEE ON SUUR JA TEE ON LAI.
KUI SA LÄHED OLE SELLE,
KAHELE POOLE VAATA ENNE!

KATRIN MARIPUU
Keilast

VALGUSFOORIL PUNANE TULI EES.
ÜTLEB: «SEISA, VÄIKEMEESI
KUI VALGUS KOLLANE KORD KUSTUB,
SIIS TULEB ÜSNA, ÜSNA PEA
ROHELINE TULI, SINU SÕBER HEA.
NÄE, PILGUTANGI OMA ROHELIST SILMA.
NÕUD VÕID JULGELT TEEST SA OLE MINNA!»

TIINA KIRST
Pärnust

Auh! Auuh! Auuh!

Nüüd ma kirjutan siis jälle teile. Koolis läks mul hästi. Tunnistusel on puha viied. Enne kui meid vaheajale lasti, ütles õpetaja:

LUULETAGE, LUULETAGE SUVEL KA IKKA.
SEE TEEB HINGELT JA VAIMULT TEID RIKKAKS.

«Tähekeses» nr. 4 ilmunud mõistatuste lahendamise eest saavad preemia: REIN ja RAIVO LAMBUR, TIINA MITT, A. KAJUSTE, INGRID PLAKSO.